

Видавнича група «Наукові перспективи»

**Громадська організація
«Християнська академія педагогічних наук України»**

«Вісник науки та освіти»

*(Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія»,
Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)*

Випуск № 7(13) 2023

Київ – 2023

Publishing Group «Scientific Perspectives»

Public organization

"Christian Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine"

"Bulletin of Science and Education"

*(Series" Philology ", Series" Pedagogy ", Series" Sociology ",
Series" Culture and Art ", Series" History and Archeology")*

Issue № 7(13) 2023

Kiev – 2023

«Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)»:
журнал. 2023. № 7(13) 2023. С. 1049

Рекомендовано до видавництва Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 01.08.2023, № 4/8-23)

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України 10.10.2022 № 894 журналу присвоєні категорії "Б" із історії та археології (спеціальність - 032 Історія та археологія) та педагогіки (спеціальність - 011 Освітні, педагогічні науки)

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 23.12.2022 № 1166 журналу присвоєна категорія Б з філології (спеціальність - 035 філологія).

Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної академії наук Азербайджану, громадської наукової організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання» та громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління»

Журнал публікує наукові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів філології, соціології, науки про освіту, історії, археології, а також, культурології та мистецтвознавства з метою їх впровадження у сучасний науково-освітній простір.

Цільова аудиторія: вчені, лінгвісти, літературознавці, перекладачі, мистецтвознавці, культурознавці, педагоги, соціологи, історики, археологи, а також, інші фахівці з різних сфер життєдіяльності суспільства, де знаходиться застосування тематика наукового журналу.

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible, міжнародної пошукової системи Google Scholar.

Головний редактор: Гурко Олена Василівна - доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, (Дніпро, Україна).

Редакційна колегія:

- ✚ Александрова (Верба) Оксана Олександрівна – доктор мистецтвознавства, доцент, професор кафедри теорії музики Харківського національного університету імені І. П. Котляревського, (Харків, Україна)
- ✚ Вакулук Ірина Іванівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри журналістики та мовної комунікації Національного університету біоресурсів і природокористування України (Київ, Україна)
- ✚ Волошенко Марина Олександрівна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології та соціальної роботи Державного університету "Одеська Політехніка" (Одеса, Україна)
- ✚ Вуколова Катерина Володимирівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри романо-германської філології та перекладу Білоцерківського національного аграрного університету (Біла Церква, Україна), доцент Дніпровського відділення центру наукових досліджень та викладання іноземних мов Національної академії наук України, Дніпро, Україна (Дніпро, Україна)
- ✚ Головна Алла Василівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри англійської філології і перекладу Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✚ Ісайкіна Олена Дмитрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії та документознавства Національного авіаційного університету, член Спілки краєзнавців України (Київ, Україна)
- ✚ Колмикова Олена Олександрівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри гуманітарних дисциплін Дунайського інституту Національного університету "Одеська морська академія" (Одеса, Україна)
- ✚ Котельницький Назар Анатолійович - кандидат історичних наук, доцент кафедри права Чернігівського інституту інформації, бізнесу та права Міжнародного науково - технічного університету імені академіка Юрія Бугая, член - кореспондент Центру українських досліджень Інституту Європи РАН (Чернігів, Україна)
- ✚ Кошетар Уляна Петрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри української мови та культури Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✚ Куриш Наталія Костянтинівна – кандидат педагогічних наук, заступник директора з науково-навчальної роботи, Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області (Чернівці, Україна)
- ✚ Линтвар Ольга Миколаївна - кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології і перекладу Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✚ Литвинська Світлана Віталіївна - кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови та культури Національного авіаційного університету, (Київ, Україна)
- ✚ Матійчин Ірина Мстиславівна – кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри методики музичного виховання і диригування Навчально-наукового інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (Дрогобич, Україна)
- ✚ Матіяш Ольга Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри алгебри і методики навчання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)
- ✚ Мацько Віталій Петрович - доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української мови та літератури Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії (Хмельницький, Україна)

- ✚ Михайленко Любов Федорівна - доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри алгебри і методики навчання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Вінниця, Україна)
- ✚ Михальчук Роман Юрійович - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії Рівненського державного гуманітарного університету (Рівне, Україна)
- ✚ Мізюк Вікторія Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Ізмаїл, Україна)
- ✚ Міщенко Ірина Іванівна - кандидат мистецтвознавства, доцент, Заслужений працівник культури України, член Національної спілки художників України, доцент кафедри мистецтвознавчої експертизи Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв (Київ, Україна)
- ✚ Николаєв Микола Ілліч - доктор історичних наук, професор кафедри історії на методикі її навчання Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Одеса, Україна)
- ✚ Осова Ольга Олексіївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземної філології Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради (Харків, Україна)
- ✚ Палічук Юрій Іванович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри медицини катастроф та військової медицини Буковинського державного медичного університету (Чернівці, Україна)
- ✚ Потенко Людмила Олександрівна - кандидат філологічних наук, доцент, директор Черкаського інформаційно-учбового тренінгового центру Національного університету «Одеська юридична академія», доцент кафедри іноземних мов НУ «ОЮА», членкиня Центру українсько-європейського наукового співробітництва (Одеса, Україна)
- ✚ Присяжнюк Олексій Миколайович - кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії та методології науки ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
- ✚ Прокопович Лада Валеріївна - доктор філософських наук, професор кафедри культурології та філософії культури Національного університету «Одеська політехніка» (Одеса, Україна)
- ✚ Робак Ігор Юрійович - доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри суспільних наук Харківського національного медичного університету (Харків, Україна)
- ✚ Руденко Юлія Анатоліївна - доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики дошкільної освіти ДЗ "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського (Одеса, Україна)
- ✚ Сидоренко Сергій Іванович - кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри англійської філології і перекладу Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- ✚ Січкаренко Галина Геннадіївна - доктор історичних наук, доцент, професор кафедри документознавства та інформаційної діяльності Державного університету телекомунікацій (Київ, Україна)
- ✚ Скляр Ірина Олександрівна - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української філології, доцент кафедри світової літератури Горлівського інституту іноземних мов ДВНЗ Донбаський Державний педагогічний університет, постдокторант (м. Дніпро, Україна)
- ✚ Степанова Наталія Михайлівна - кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри дошкільної освіти, заступник з науки директора ННІ педагогічної освіти, соціальної роботи і мистецтва Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (Черкаси, Україна)
- ✚ Стратулат Наталія Вікторівна, кандидат філологічних наук, доцент, професор кафедри правничої лінгвістики Національної академії внутрішніх справ, (Київ, Україна)
- ✚ Супрун Володимир Миколайович – доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри журналістики та українознавства Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- ✚ Тележкіна Олеся Олександрівна - доктор філологічних наук (спеціальність "Українська мова"), доцент, професор кафедри мовної підготовки, педагогіки та психології Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова, (Харків, Україна)
- ✚ Толочко Світлана Вікторівна – доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник лабораторії позашкільної освіти Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України (Київ, Україна)
- ✚ Хитровська Юлія Валентинівна - доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії факультету соціології і права Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (Київ, Україна)
- ✚ Федотова Оксана Олегівна - доктор історичних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри інформаційної діяльності Маріупольського державного університету (Київ, Україна)
- ✚ Чикарькова Марія Юріївна - доктор філософських наук (спец. "філософія культури"), професор кафедри філософії та культурології Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Чернівці, Україна)
- ✚ Шандра Наталія Андріївна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов для природничих факультетів Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, Україна)
- ✚ Шеремет Інеса Володимирівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри медикобіологічних та валеологічних основ охорони життя і здоров'я Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова (Київ, Україна)
- ✚ Шологон Лілія Іванівна - доктор історичних наук, доцент, професор кафедри історії Центральної та Східної Європи і спеціальних галузей історичної науки Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (Івано-Франківськ, Україна)
- ✚ Щербак Олена Володимирівна - кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри прикладної лінгвістики Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (Миколаїв, Україна)
- ✚ Янкович Олександра Іванівна - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (Тернопіль, Україна)
- ✚ Ярослав Сирник - доцент кафедри етнології та культурної антропології Вроцлавського університету (Вроцлав, Польща)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

ЗМІСТ

СЕРІЯ «ФІЛОЛОГІЯ»

- Haieva P.O.** 18
*STRUCTURAL-SEMANTIC AND COMMUNICATIVE-PRAGMATIC
CHARACTERISTICS OF EXPRESSIONS OF ADMIRATION IN
MODERN ENGLISH*
- Nagachevska O.O., Kushka B.G.** 30
*INTERCULTURAL COMMUNICATION AND INTERCULTURAL
COMMUNICATIVE COMPETENCE OF UNDERGRADUATES
LEARNING BUSINESS ENGLISH*
- Андрощук О.О., Скрипник А.В.** 43
*МЕТАФОРИЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ UKRAINE У ФРАНЦУЗЬКОМУ
МЕДІА-ДИСКУРСІ*
- Білоус Б.П., Прокопів Л.М., Бойчук А.П.** 58
*ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ
АНАЛІЗУ ФОНОСЕМАНТИЧНИХ ЯВИЩ В АНГЛІЙСЬКІЙ
ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ*
- Боднар О.І., Баб'як Ж.В., Плавуцька І.Р.** 69
*ВПЛИВ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ВИВЧЕННЯ
АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТАМИ НЕФІЛОЛОГІЧНИХ
СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ*
- Ботвин Т.М., Пилипець О.В., Григошкіна Я.В.** 85
*ЛІНГВІСТИЧНІ СТРАТЕГІЇ В ПЕРЕКЛАДІ ХУДОЖНЬОЇ
ЛІТЕРАТУРИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ*
- Возняк І.З.** 102
*ПРОБЛЕМИ ВІДТВОРЕННЯ ІТАЛІЙСЬКИХ ЕКЗОТИЗМІВ У
ПЕРЕКЛАДІ*
- Герасименко Ю.А., Дерді Е.Т., Погонєць В.В.** 116
*ПРИКЛАДНА ЛІНГВІСТИКА В ПІДГОТОВЦІ ЗДОБУВАЧІВ
ОСВІТНІХ ПРОГРАМ З ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ*

- Дем'яненко Н.Б.** 125
ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ З КОМПОНЕНТОМ GŁOWA (ГОЛОВА) У ПОЛЬСЬКІЙ МОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ
- Дерді Е.Т., Зикань Х.І., Поливач М.А., Костенко В.Г.** 140
ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТНЬО-КОМУНІКАТИВНОГО СЕРЕДОВИЩА У ВІРТУАЛЬНИЙ ПРОСТІР: РОЛЬ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФІЛОЛОГІВ
- Зеленська О.П.** 154
ТЕМАТИЧНІ ГРУПИ АНГЛІЙСЬКИХ ТЕРМІНІВ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОСУДДЯ (НА ПРИКЛАДІ КРИМІНАЛЬНОГО РОЗСЛІДУВАННЯ В США)
- Івко О.С., Дьячок Н.В.** 170
ДІЄСЛІВНІ КОМПРЕСИВИ В МОВЛЕННІ УКРАЇНСЬКИХ ВІЙСЬКОВИХ: ШЛЯХИ РОЗВИТКУ
- Казимір І.С.** 184
МЕТАФТОНІМІЧНИЙ КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ БЛЕНД "GUARDIAN'S COVID GENERATION" НА МАТЕРІАЛІ КАТЕГОРІЇ КОНТЕКСТУАЛЬНОЇ СИНОНІМІЇ
- Князьян М.О., Панченко І.В., Войтенко Л.І.** 197
ВІДОБРАЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ СВІТОРОЗУМІННЯ ДІТЕЙ У ТВОРАХ АНТУАНА ДЕ СЕНТ-ЕКЗЮПЕРІ ТА ДЖАННІ РОДАРІ
- Красівський О.М.** 207
ЕВОЛЮЦІЯ ТЕРМІНА МАСМЕДІЙНОЇ СФЕРИ: ІСТОРИЧНИЙ ЕКСКУРС
- Ланчуковська Н.В., Шальов А.С., Приходько І.М.** 217
МОВНІ АКЦЕНТИ ЯК ІНДИКАТОРИ ІДЕНТИЧНОСТІ ТА СОЦІАЛЬНОГО СТАТУСУ В РЕГІОНАЛЬНИХ ВАРІАНТАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
- Лисак В.М., Попадинець М.В.** 227
ЛІНГВОКУЛЬТУРНІ СИМВОЛИ УКРАЇНСЬКОЇ ЧАРІВНОЇ КАЗКИ

Онуфрієнко Г.С. <i>МАРКЕРИ МАНІФЕСТАЦІЇ ПАТОГЕННОСТІ ТЕКСТУ В СУЧАСНОМУ ПРОФЕСІЙНО-ДІЛОВОМУ ДИСКУРСІ</i>	240
Рябова К.О. <i>РОЛЬ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ</i>	255
Семенишин О.І. <i>МОВНІ УНІВЕРСАЛІЇ ВПЛИВУ В ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ</i>	265
Сосницький І.О. <i>ДІАЛОГ ЯК МІЖОСОБИСТІСНИЙ ЗВ'ЯЗОК</i>	276
Тичініна А.Р., Наместюк С.В. <i>ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ: АСПЕКТИ ПОЕТИКИ І МЕТОДИКИ</i>	287
Філіппович Т.М. <i>ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗАКЛАДАХ СЕРЕДНЬОЇ ОBOB'ЯЗКОВОЇ ОСВІТИ ІСПАНІЇ</i>	300
Шестакова С.О., Фенцик О.М., Недашківська Т.Є. <i>АНАЛІЗ ЖАНРОВИХ ОСОБЛИВЛИВОСТЕЙ АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ</i>	315

СЕРІЯ «ПЕДАГОГІКА»

Honchar K.L., Trotsiuk A.M. <i>SOME FEATURES OF THE VIDEO-BASED ENGLISH LESSON PLAN ON THE TOPIC "THE CELL STRUCTURE"</i>	328
Ren Wei <i>FACTORS FOR ACTIVATING THE ARTISTIC POTENTIAL OF AN INSTRUMENTAL MUSICIAN</i>	343
Антонов О.В. <i>РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ</i>	356

- Бабенко І.В.** 372
*ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО
ФАХІВЦЯ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЙОГО ПРОФЕСІЙНОГО
ПОТЕНЦІАЛУ*
- Баглаєнко Н.Б., Козир Н.І., Присухіна В.М.** 384
*ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧИХ КОМПЕТЕНТ-
НОСТЕЙ УЧНІВ ЧЕРЕЗ МІЖПРЕДМЕТНІ ЗВ'ЯЗКИ*
- Бондаренко В.В.** 404
*ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
ЗДОБУВАЧІВ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ЯК ВИМОГА
ЧАСУ*
- Борзенко О.П.** 413
*ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ В КРАЇНАХ ЄВРОСОЮЗУ
ДИСТАНЦІЙНОЮ ТЕХНОЛОГІЄЮ НАВЧАННЯ ЯК
ОРГАНІЧНОЮ ЧАСТИНОЮ СУЧАСНОГО СВІТУ*
- Вербовський І.А., Кіт Н.В., Спольська О.В.** 428
*МЕХАНІЗМИ ТА ПРИНЦИПИ УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ
ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ*
- Волошин В.Д.** 440
*ТАКТИЧНА МЕДИЦИНА У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ
ОФІЦЕРІВ-ПРИКОРДОННИКІВ ТАКТИЧНОГО РІВНЯ
ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ*
- Ганчева К.М., Бабаджанян В.В., Семаль Н.В., Курій О.В.,
Мироненко С.Г.** 449
*ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕ-
ТЕНТНОСТІ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ
ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ*
- Герлянд Т.М.** 460
*РОЗРОБЛЕННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ЕКООРІЄНТОВАНИХ
ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ
ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ:
РЕЗУЛЬТАТИ КОНСТАТУВАЛЬНОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ*

- Довбня С.О., Шулигіна Р.А.** 475
*ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ
ІГРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО
ВІКУ (на матеріалі дисципліни «Практикум з ігрової
діяльності дітей дошкільного віку»)*
- Дороніна Т.О., Побоча Т.Д.** 487
*ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ РЕСУРС
ВИЩОЇ ОСВІТИ: ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА ЗВО*
- Драч О.І., Миронова І.М.** 499
*НАВЧАННЯ ІНШОМОВНИЙ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИЙ
ЛЕКСИЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ*
- Дубовик С.Г., Лисенко К.Ю.** 515
*ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ УМОВ ВИВЧЕННЯ
РОЗДІЛУ «БУДОВА СЛОВА» В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ*
- Івасів Н.С., Оленюк О.В., Рубель Н.В.** 527
*ЗАСТОСУВАННЯ ІГРОВИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У
ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНО-
КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ
ФАХІВЦІВ З ТУРИЗМОЗНАВСТВА*
- Коваль Л.О., Петрик Л.В., Пахомова Т.О.** 541
*ПОДОЛАННЯ ЕФЕКТУ ПЛАТО У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ
МОВ СТУДЕНТАМИ ЗВО*
- Козубовська І.В., Булеза Б.Я., Палкуш В.П.** 556
*ПРОФІЛАКТИКА ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ НЕПОВНОЛІТНІХ
ГРУПИ РИЗИКУ США В ПРОЦЕСІ СОЦІАЛЬНОЇ ІНКЛЮЗІЇ*
- Корольова Н.Л., Стрелок Н.В., Янишин О.К.** 572
*МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ОСНОВА ВИВЧЕННЯ
ІНОЗЕМНИХ МОВ У ФІЛОЛОГІЧНОМУ КОНТЕКСТІ*
- Кохановська О.В.** 582
*ПІДГОТОВКА ДИРЕКТОРІВ ШКІЛ ДО УПРАВЛІННЯ
ІНФОРМАЦІЙНИМ СЕРЕДОВИЩЕМ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ В
УМОВАХ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ:
ІСТОРИЧНИЙ РАКУРС*

- Кравчук Н.П., Рябошапка О.В.** 594
*РОЗВИТОК «SOFT SKILLS» МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ
ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ
ОБОВ'ЯЗКОВИХ КОМПОНЕНТІВ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ
ДОШКІЛЬНА ОСВІТА*
- Лалак Н.В., Фенчак Л.М.** 609
*ІГРОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
НА УРОКАХ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»*
- Луценко В.І.** 619
*ЗМІСТ І ФОРМИ НАВЧАННЯ НАУКОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ
СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ ЗВО*
- Мельникова О.М., Кривда В.С.** 631
*ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ В УМОВАХ ФОРМАЛЬНОЇ
ОСВІТИ*
- Мірошніченко В.І.** 643
*ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ПІДРОЗДІЛІВ ЗВ'ЯЗКУ У
КОНТЕКСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ*
- Моляка І.В.** 654
*ЛІНГВІСТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ АНГЛО-
МОВНОЇ ФОНЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ
УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ*
- Набока О.М.** 668
*ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ІНСТРУМЕНТАРІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ACADEMIC ENGLISH» ДЛЯ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ
МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН*
- Овсієнко Л.М.** 679
*МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ РИТОРИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
СТАРШОКЛАСНИКІВ*

- Підлипняк І.Ю.** 695
*ВИКОРИСТАННЯ МУЗИКОТЕРАПІЇ В УМОВАХ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ*
- Плавуцька І.Р., Мартиць Ю.М.** 711
*ЗАСТОСУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МЕДИКО-ТЕХНІЧНОЇ
ТЕРМІНОЛОГІЇ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ОКРЕМИХ
ДИСЦИПЛІН АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ*
- Повідайчик О.С., Козубовський М.Р.** 729
*ОРГАНІЗАЦІЯ ВИХОВНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ ГРУПИ
РИЗИКУ В ЗАМІСЬКИХ ТАБОРАХ США*
- Прошкін В.В., Лимаренко О.А.** 744
*СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА КОМУНІКАТИВНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТЕХНІЧНОГО
ТА ГУМАНІТАРНОГО ПРОФІЛІВ*
- Пуляк О.В., Мироненко Н.В., Абрамова О.В.** 755
*ФОРМУВАННЯ ГЕНДЕРНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ
ВИКЛАДАЧІВ І ВИКЛАДАЧОК ДЛЯ УПРАВЛІННЯ ІТ-
ПРОЄКТАМИ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ*
- Ройко Л.Л.** 765
*ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ З МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ
ПРИ ВИВЧЕННІ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«МАТЕМАТИКА ТА СТАТИСТИКА ДЛЯ ЕКОНОМІСТІВ»*
- Румянцева О.А., Вейландє Л.В.-В.** 780
*ВПРОВАДЖЕННЯ ESP-ТРЕНІНГУ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ
ПРОФЕСІЙНИХ ЛЕКСИЧНИХ НАВИЧОК В МАГІСТРАТУРІ*
- Рябошапка О.В., Кравчук Н.П.** 795
*ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ
ПРИНЦИПУ НАСТУПНОСТІ МІЖ ДОШКІЛЬНОЮ ТА
ПОЧАТКОВОЮ ЛАНКАМИ ОСВІТИ*

Се Юйдін, Маркович М.Й., Слободна Н.Б. 807
*СУЧАСНА МИСТЕЦЬКА ПІДГОТОВКА У ЗАКЛАДАХ
ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ: КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД*

Стрижаков А.О. 820
*КУЛЬТУРА ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ МАЙБУТНЬОГО
ФАХІВЦЯ*

Толочко С.В., Годунова А.В. 832
*ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНИЙ АНАЛІЗ ЗАКОРДОННИХ
ПРАКТИК ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В
ОСВІТІ Й НАУЦІ*

Тюльпа Т.М. 849
*ТОЛЕРАНТНІСТЬ ФАХІВЦІВ СОЦІОНОМІЧНИХ
СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ЯК НАУКОВА ПРОБЛЕМА*

Фонарюк О.В. 859
*МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ У
ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ*

Чеботарьова Г.М., Манічева Н.В. 871
*ОГЛЯД МЕТОДИК ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У
ВИЩИХ УЧБОВИХ ЗАКЛАДАХ В СУЧАСНИХ УМОВАХ*

Чепелик О.В. 883
*ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ОБРАЗНОГО МИСЛЕННЯ
СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ КУРСУ
«АКАДЕМІЧНА СКУЛЬПТУРА»*

Шапран О.І., Шапран Ю.П. 891
*ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ ТЕХНОЛОГІЇ
ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ*

СЕРІЯ «ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ»

Бровко Б.А., Мозуленко Д.І. 906
*ЗАСНУВАННЯ ОХОЧЕКОМОННОГО ПОЛКУ
І.Ф. НОВИЦЬКОГО*

- Гуменюк О.В.** 920
ІДЕОЛОГІЯ ТА ПРИВАТНІСТЬ СІМ'Ї В УРСР
- Клименко М.Б.** 934
*ОСВІТНІ СТУДІЇ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ
НАУКОВОГО СВІТОГЛЯДУ ПРОФЕСОРА ТОМАША
РИЛЬСЬКОГО (1838-1924)*
- Лобацька Н.М.** 946
*ІДЕЯ МИРУ: СТАНОВЛЕННЯ ТА ІСТОРИЧНА ГЕНЕЗА
РОЗВИТКУ*
- Мельничук О.А., Долинна А.С.** 959
*ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЩОДО ПІДГОТОВКИ
ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ У СЕРЕДИНІ 1950-х – ПЕРШІЙ
ПОЛОВИНІ 1960-х рр. В УКРАЇНІ*
- Мисько С.Ю.** 968
РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ФАЛЕРИСТИКИ В ЕМІГРАЦІЇ
- Набока С.В.** 980
*ОСОБЛИВОСТІ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО РОЗВИТКУ
СХІДНОСЛОВ'ЯНСЬКИХ КРАЇН НА ПОЧАТКУ ХХІ СТ.*
- Офіцинський Р.А., Ісак Ю.І., Сліпецький О.С.** 998
*СУЧАСНА РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА У СВІТЛІ
РОСІЙСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ*

СЕРІЯ «КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО»

- Греськова В.В., Халайцян В.П., Піддубна О.М., Шматлай У.А.,
Дзигаленко Л.М.** 1012
*ГРАФІЧНИЙ ДИЗАЙН ЯК ПРОБЛЕМА МИСТЕЦТВО-
ЗНАВСТВА*
- Прокопович Л.В.** 1024
*ОПИСАННЯ НАУКОВОЇ ТВОРЧОСТІ ЧЕРЕЗ МЕТАФОРИ
ЯК ФЕНОМЕН КУЛЬТУРИ ТА ІСТОРІЇ НАУКИ*

серії: філологія, культура і мистецтво,
педагогіка, історія та археологія, соціологія

ВІСНИК НАУКИ ТА
ОСВІТИ
ISSN 2786-6165 (ONLINE) №7(13) 2023

СЕРІЯ «СОЦІОЛОГІЯ»

Tkachenko N.D.

1035

**PROVOCATION AS SOCIOLINGUISTIC AND PSYCHOLINGUISTIC
PHENOMENON**

Bulletin of Science and
Education

УДК373.091.32:796

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-7\(13\)-449-459](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-7(13)-449-459)

Ганчева Крістіна Миколаївна викладач кафедри фізичного виховання, спорту та здоров'я людини, Ізмаїльський державний гуманітарний університет, вул. Рєпіна 12, м. Ізмаїл, <https://orcid.org/0009-0003-8431-7987>

Бабаджянн Вікторія Володимирівна старший викладач кафедри фізичного виховання, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», вул. Кирпичова, 2, м. Харків

Семаль Наталія Володимирівна кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри фізичного виховання, Ужгородський національний університет, пл. Народна, 3, м. Ужгород, <https://orcid.org/0000-0002-1998-3460>

Курій Олена Володимирівна старший викладач кафедри фізичного виховання, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», вул. Кирпичова, 2, м. Харків

Мироненко Світлана Георгіївна кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри медико-біологічних дисциплін та фізичного виховання, Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, вул. Остроградського, 2, м. Полтава, <https://orcid.org/0000-0002-0778-4835>

ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

Анотація. У статті досліджуються питання головних особливостей формування здоров'язбережувальної компетентності здобувачів вищої освіти засобами фізичної культури та спорту. Розглянуто, що компетентнісний підхід – це спрямованість освітнього процесу на формування та розвиток ключових і предметних компетентностей особистості, які вона буде використовувати під час професійної діяльності. Визначено, що компетентність – це готовність вирішувати завдання зі знаннями справи. Надано авторське визначення здоров'язбережувальної компетентності: це знання особистості щодо

основ здоров'я: психічного, фізіологічного та духовного; вміння: дотримуватися здорового способу життя та правильного харчування; навички: здійснювати різні вправи, займатися психогігієною та психопрофілактикою щодо власних сфер здоров'я. Розроблено структуру здоров'язбережувальної компетентності здобувачів вищої освіти. До неї віднесено наступні компоненти: когнітивний, емоційно-рефлексивний, мотиваційний та вольовий. Охарактеризовано, що: когнітивний компонент здоров'язбережувальної компетентності полягає у формуванні знань щодо фізичного виховання та спорту, про закономірності збереження і розвитку здоров'я і прагнення до самоосвіти в питаннях здоров'язбереження; емоційно-рефлексивний компонент полягає у здійсненні постійного аналізу та осмислення своїх власних дій та емоційних станів самопізнання в процесі заняття фізичною культурою та спортом; мотиваційний компонент здоров'язбережувальної компетентності має на меті постійне спонукання до занять фізичною культурою та спортом, задля забезпечення здорового способу життя; вольовий компонент – це здатність зосереджуватися на досягненні мети, пошуку шляхів та способів дотримання вибраної стратегії вдосконалення знань та постійне заняття фізичною культурою та спортом. Акцентовано увагу на тому, що для того, щоб студенти набули навичок здоров'язбереження, необхідно впроваджувати в освітню діяльність низку завдань: оздоровчих; освітніх; виховних. Зроблено висновок, що розвиток здоров'язбережувальної компетентності студентів вищих навчальних закладів засобами фізичної культури і спорту набуває особливого значення в сучасних умовах, оскільки йдеться про формування системи ціннісних орієнтацій і установок, що відповідають активній життєвій позиції майбутніх фахівців, їх позитивної мотивації до саморозвитку і самовдосконалення, відповідальності за власне здоров'я і самореалізацію в соціальному та професійному середовищі.

Ключові слова: здоров'я, компетентність, студенти, фізична культура, спорт.

Hancheva Kristina Mykolaivna Teacher of the Department of physical culture sports and human health, Izmail State University of Humanities, 12, Repina St., Izmail, <https://orcid.org/0009-0003-8431-7987>

Babadzhanian Viktoriia Volodymyrivna Senior lecturer of the Department of Physical Education, National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute», Kirpycheva St., 2, Kharkiv

Semal Natalia Volodymyrivna Candidate of Sciences in Physical Education and Sports, Associate Professor of the Department of Physical Education, Uzhhorod National University, pl. Narodna, 3, Uzhhorod, <https://orcid.org/0000-0002-1998-3460>

Kurii Olena Volodymyrivna Senior Teacher of the Department of Physical Education, National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute», Kirpychova St., 2, Kharkiv

Myronenko Svitlana Georgiivna Candidate of Biological Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Medical and Biological Disciplines and Physical Education, Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University, 2, Ostrohradskoho St., Poltava, <https://orcid.org/0000-0002-0778-4835>

FORMATION OF HEALTH-SAVING COMPETENCE IN HIGHER EDUCATION STUDENTS BY MEANS OF PHYSICAL CULTURE AND SPORTS

Abstract. The article examines the main features of the formation of health-saving competence of higher education students by means of physical culture and sports. It is considered that the competence approach is the focus of the educational process on the formation and development of key and subject competencies of the individual, which he or she will use in professional activities. It is determined that competence is the willingness to solve problems with knowledge of the matter. The author's definition of health competence is provided: it is the person's knowledge of the basics of health: mental, physiological and spiritual; skills: to adhere to a healthy lifestyle and proper nutrition; skills: to perform various exercises, to engage in psychohygiene and psychoprophylaxis in their own areas of health. The structure of health-saving competence of higher education students is developed. It includes the following components: cognitive, emotional and reflective, motivational and volitional. It is characterized that: the cognitive component of health-saving competence consists in the formation of knowledge about physical education and sports, about the laws of preservation and development of health and the desire for self-education in health issues; the emotional-reflective component consists in the constant analysis and comprehension of their own actions and emotional states of self-knowledge in the process of physical education and sports; the motivational component of health-saving competence aims to constantly encourage physical education

and sports. It is emphasized that in order for students to acquire health-preserving skills, it is necessary to introduce a number of tasks into educational activities: health improvement; educational; and education. It is concluded that the development of health-saving competence of students of higher educational institutions by means of physical culture and sports is of particular importance in modern conditions, since it is a question of forming a system of value orientations and attitudes that correspond to the active life position of future specialists, their positive motivation for self-development and self-improvement, responsibility for their own health and self-realization in the social and professional environment.

Keywords: health, competence, students, physical education, sports.

Постановка проблеми. В останні роки гостро стоїть проблематика формування, збереження та зміцнення здоров'я сучасної особистості. Здоров'я є найвищою цінністю людини, адже коли людина здорова – вона щаслива. Проте, щоб бути здоровим потрібно якомога більше приділяти уваги своєму способу життя: правильно харчуватися, робити ранкову гімнастику, займатися спортом, доглядати за станом здоров'я та постійно його зміцнювати. У зв'язку з інтеграцією в освітній Європейський простір відбувається докорінна модернізація системи освіти. Розробляються та впроваджуються інноваційні технології навчання. Особлива увага приділяється оздоровчій спрямованості та здоров'язбережувальній компетентності. Сформувавши здоров'язбережувальну компетентність на початкових роках навчання, здобувачі почнуть самостійно займатися спортом у повсякденному житті, пам'ятаючи про те, що життя і здоров'я це найвища соціальна цінність. Саме тому на сьогоднішній день актуальною є потреба у формуванні здоров'язбережувальної компетентності у здобувачів вищої освіти засобами фізичної культури та спорту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій дозволив нам виявити, що Ю. Бойчук, Б. Долинський, О. Міхеєнко, Л. Сущенко присвятили свої роботи вдосконаленню процесу професійної підготовки студентів з метою формування у них знань про здоров'я, умінь його зберігати та відновлювати.

Специфіку формування різних аспектів культури здоров'я, здоров'язбереження та здорового способу життя студентів досліджували В. Бондаренко, Д. Воронін, А. Сущенко.

Н. Башавець, С. Гаркуша, В. Долинська виявляли особливості формування та розвитку здоров'язбережувальної компетентності фахівців.

В. Бальсевич, Л. Матвеев, В. Столяров аналізували вплив засобів фізичного виховання на стан здоров'я фахівців.

Мета статті полягає у розробці структури формування здоров'язбережувальної компетентності у здобувачів вищої освіти засобами фізичного виховання та спорту та її компонентів.

Виклад основного матеріалу. Проблематика формування здоров'язбережувальної компетентності у здобувачів вищої освіти є однією із найважчих у сучасній системі виховання.

Сучасна молодь в процесі отримання вищої освіти та професіоналізації постійно зіштовхується з різного роду негативними явищами, що призводить до нервово-психічної напруги та погіршення стану здоров'я.

Т. Кондес досліджуючи сформованість здоров'язберігаючої компетентності виділила основні проблеми формування культури здоров'язбереження як світоглядної орієнтації майбутніх фахівців:

- недостатній рівень усвідомлення майбутніми спеціалістами значення здоров'язберігаючих знань, умінь і навичок;
- низький рівень стану здоров'я студентів;
- необізнаність викладачів навчальних закладів з технологіями здоров'язбереження та шляхами їх впровадження в навчально-виховний процес;
- потреба у сформованості культури здоров'язбереження як світоглядної орієнтації майбутніх фахівців;
- необхідність створення нової управлінської стратегії, спрямованої на виховання культурного, високоосвіченого, здорового, конкурентоздатного фахівця [1, с. 125].

Сучасна система вищої освіти спрямована на формування у здобувачів різних професійних та життєвих компетентностей на основі впровадження компетентнісного підходу.

Компетентнісний підхід – це спрямованість освітнього процесу на формування та розвиток ключових і предметних компетентностей особистості, які вона буде використовувати під час професійної діяльності [2, с. 233].

Компетентність – це потенційна готовність вирішувати завдання зі знаннями справи. Складається зі змістового (знання) та процесуального (вміння) компонентів і вимагає знань сутності проблеми та вміння впоратися з нею; постійне оновлення знань, володіння новою інформацією для вдалого впровадження цих знань у конкретних умовах, тобто володіння оперативними та мобільними знаннями [3, с. 153].

Проблема виховання здоров'язбережувальної компетентності, як світоглядної орієнтації молодого покоління в освітньому просторі набуває особливої значимості, це пояснюється постійним погіршенням

стану здоров'я, несприятливими соціально-економічними умовами, складною екологічною ситуацією, низьким рівнем культури, інтенсифікацією навчального процесу, спрямованого тільки на інтелектуальний розвиток особистості, не приділяючи достатньої уваги фізичному розвитку, що призводить до неосвіченості з питань власного здоров'язбереження [4, с. 132].

О. Монди вважає, що здоров'язбережувальна компетентність – це інтегральна якість особистості, яка проявляється у її загальній здатності до здоров'язбережувальної діяльності, що ґрунтується на інтеграції знань, умінь, навичок, ціннісних ставлень особистості, які спрямовані на збереження фізичного, соціального, психічного та духовного здоров'я [5].

О. Омельчук та І. Ляхова під здоров'язбережувальною компетентністю студентів розуміють інтегративну якість особистості студента, яка включає сукупність знань про здоров'я людини, про здоровий спосіб життя; набуття мотивації на здоров'язбережувальну спрямованість щодо власного організму; потреби в освоєнні способів збереження здоров'я, яка орієнтована на самопізнання та самореалізацію; цілеспрямований процес засвоєння студентами сукупності знань про здоров'я як найважливішу цінність життя, набуття вмінь аналізувати, оцінювати, контролювати свою активність зі здоров'язбереження і досвіду оздоровчих дій; розвитку особистісних якостей через систему заходів, що враховує найважливіші характеристики освітнього середовища з точки зору його впливу на актуалізацію суб'єктності студента для збереження та зміцнення здоров'я [6, с. 107].

А. Петров зазначив, що здоров'язбережувальна компетентність охоплює: спрямованість особистості педагога; мотивацію до належного виконання професійних обов'язків; професійні вміння; здатність до подолання стереотипів; готовність здійснювати здоров'язбережувальну діяльність; принциповість, здатність доводити задуми до завершення; самостійність, цілеспрямованість, вольові якості [7].

Таким чином, ми дійшли висновку, що здоров'язбережувальна компетентність – це знання особистості щодо основ здоров'я: психічного, фізіологічного та духовного; вміння: дотримуватися здорового способу життя та правильного харчування; навички: здійснювати різні вправи, займатися психогігієною та психопрофілактикою щодо власних сфер здоров'я.

Здійснивши аналіз наукових підходів досліджуваної нами проблематики ми визначили основні структурні елементи фізичної культури та спорту, що входять до здоров'язбережувальної компетентності:

1. Знання в галузі фізичної культури:

- вплив фізичних вправ на основні системи організму;
- здійснення та організація самоконтролю за фізичним розвитком і функціональним станом організму;

- гігієна самостійних занять фізичними вправами;
- гігієна праці та відпочинку, сну, харчування та особистої гігієни.

2. Здібності та можливості до занять фізичними вправами:

- організація і виконання самостійних занять фізичними вправами і спортом;

- гігієнічна ранкова гімнастика, фізичні вправи в режимі навчального дня, самостійні заняття;

- організація і виконання фізкультурно-оздоровчих заходів; рухливі ігри, народні ігри та розваги.

3. Мотивація та ціннісні орієнтації у фізичному вихованні та здоровому способі життя:

- потреба та усвідомлення необхідності фізичного вдосконалення та самовиховання;

- ставлення до здоров'я як до життєвої цінності [8; 9].

Для того, щоб сформувати здоров'язберезувальну компетентність спочатку потрібно визначити її основні компоненти (див. рис. 1).

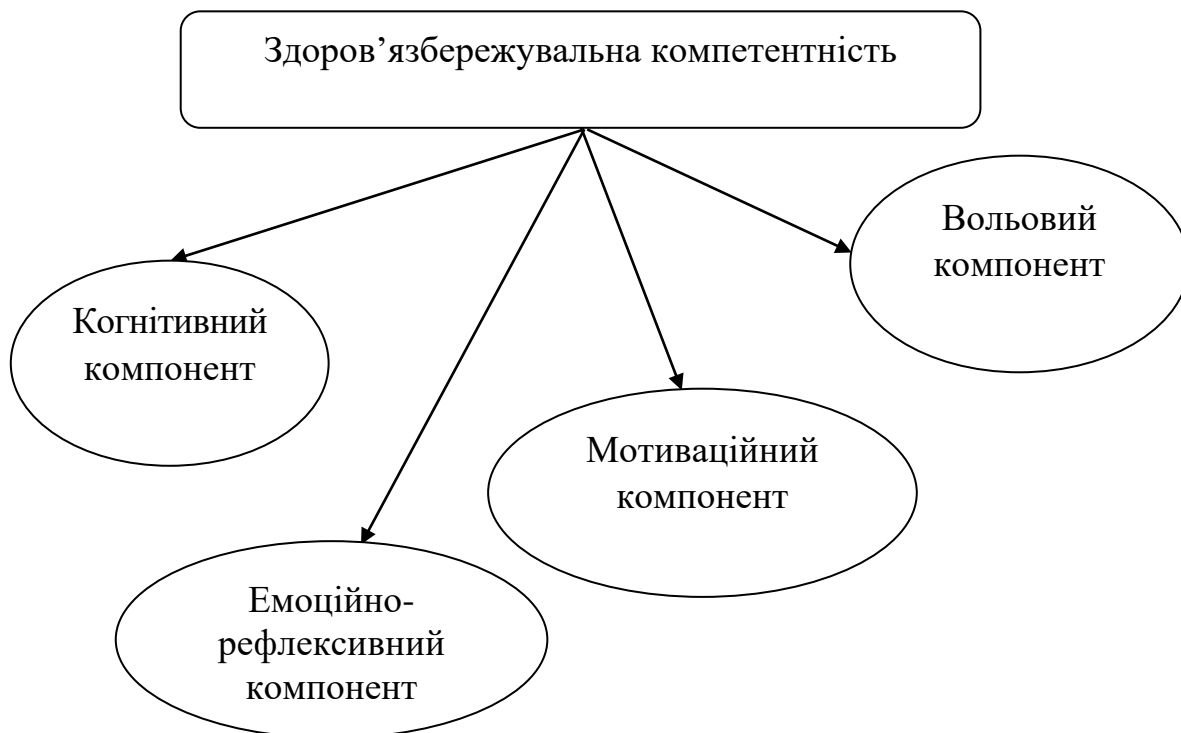

Рис. 1. Структура здоров'язберезувальної компетентності здобувачів вищої освіти

До структури здоров'язбережувальної компетентності доцільно віднести:

- когнітивний компонент;
- емоційно-рефлексивний компонент;
- мотиваційний компонент;
- вольовий компонент.

Когнітивний компонент здоров'язбережувальної компетентності полягає у формуванні знань щодо фізичного виховання та спорту, про закономірності збереження і розвитку здоров'я і прагнення до самоосвіти в питаннях здоров'язбереження.

Емоційно-рефлексивний компонент полягає у здійсненні постійного аналізу та осмислення своїх власних дій та емоційних станів самопізнання в процесі заняття фізичною культурою та спортом.

Мотиваційний компонент здоров'язбережувальної компетентності має на меті постійне спонукання до занять фізичною культурою та спортом, задля забезпечення здорового способу життя. А також формування установки на забезпечення високого рівня сформованості культури здорового способу життя у процесі професійно-творчого розвитку особистості та майбутній професійній діяльності.

Вольовий компонент – це здатність зосереджуватися на досягненні мети, пошуку шляхів та способів дотримання вибраної стратегії вдосконалення знань та постійне заняття фізичною культурою та спортом.

Наступним кроком у формуванні здоров'язбережувальної компетентності здобувачів вищої освіти є впровадження до системи освіти здоров'язбережувальних методик, які базуються на таких принципах:

- організація особистісно-діяльнісного підходу до навчання з урахуванням психологічних особливостей та індивідуальних здібностей кожного студента;
- підбір ефективних психолого-педагогічних технологій з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей студентів;
- діагностика індивідуального стану здоров'я з урахуванням психофізіологічного стану студента;
- володіння методами самодіагностики, самооцінки, самоконтролю та самокорекції психосоматичного стану організму на різних етапах життя;
- оптимізація соціально-гігієнічних умов життя студентів та викладачів.

Для того, щоб студенти набули навичок здоров'язбереження, необхідно також впровадити в освітню діяльність низку завдань:

- оздоровчих (зміцнення здоров'я студентів засобами дозвілля; формування усвідомлення необхідності підтримки високого рівня фізичної та розумової працездатності, самоорганізації здорового способу життя);

- освітніх (набуття теоретичних знань про самостійну організацію рухової активності у вільний час; поглиблення знань про вплив фізичної культури на організм людини; формування здорового способу життя);

- виховних (розвиток теоретичних знань про самостійну організацію рухової активності у вільний час; поглиблення знань про вплив фізичної культури на організм людини; формування здорового способу життя).

Висновки. Здійснивши дослідження формування здоров'язбережувальної компетентності у здобувачів вищої освіти засобами фізичної культури та спорту ми можемо зазначити, що розвиток здоров'язбережувальної компетентності студентів вищих навчальних закладів засобами фізичної культури і спорту набуває особливого значення в сучасних умовах, оскільки йдеться про формування системи ціннісних орієнтацій і установок, що відповідають активній життєвій позиції майбутніх фахівців, їх позитивної мотивації до саморозвитку і самовдосконалення, відповідальності за власне здоров'я і самореалізацію в соціальному та професійному середовищі. Великого значення в цьому плані мають розвиток освітніх програм, підвищення рівня фізичної підготовки та рекреаційних заходів для зміцнення здоров'я та профілактики захворювань, а також створення здорового мікроклімату для розвитку студентської особистості, здатної адаптуватися та самоствердитися в умовах українського суспільства.

Література:

1. Кондес Т. В. Сформованість здоров'язберігаючої компетентності як умова збереження і зміцнення здоров'я у майбутніх фахівців соціономічного профілю. *Теоретичні і прикладні проблеми психології*. 2019. № 1. С. 123-131. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tipp_2019_1_15

2. Мілорадова Н. Е., Шевченко В. В. Компетентнісний підхід як методологічна основа дослідження професійної компетентності особистості. *Габітус*. 2020. Випуск 16. С. 233-237. DOI <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2020.16.38>

3. Шевченко В. В. Поняттєво-термінологічний аспект формування професійно-психологічної компетентності майбутнього офіцера НГУ. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Педагогічні науки*. 2018. Вип. 2 (2). С. 152-157. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vgnpu_2018_2%282%29_23. DOI <https://doi.org/10.31376/2410-0897-2018-2-37-152-157>

4. Дубогай О.Д. Фізичне виховання і здоров'я: навчальний посібник. Київ: УБС, НБУ, 2012. 270 с.
5. Мондич О.В. Формування здоров'язберезувальної компетентності майбутніх фахівців – вчителів початкової школи. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. Серія: Педагогічні науки*. 2021. Випуск 56. С. 182-192. DOI [https://doi.org/10.31909/26168812.2021-\(56\)-21](https://doi.org/10.31909/26168812.2021-(56)-21)
6. Омельчук О. В., Ляхова І. М. Формування здоров'язберезувальних компетентностей студентів засобами інфокомунікаційних технологій. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2022. Випуск 6 (151). С. 105-109. DOI [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2022.6\(151\).24](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2022.6(151).24)
7. Петров А.О. Формування здоров'язберезувальної компетентності майбутніх учителів фізичної культури в процесі професійної підготовки. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Психолого-педагогічні науки*. 2014. № 1. С. 203–207.
8. Khatsaiuk , O., Medvid, M., Maksymchuk , B., Kurok , O., Dziuba, P., Tyurina, V., Chervonyi , P., Yevdokimova , O., Levko, M., Demchenko, I., Maliar, N., Maliar, E., & Maksymchuk , I. (2021). Preparing Future Officers for Performing Assigned Tasks through Special Physical Training. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 13(2), 457-475. <https://doi.org/10.18662/rrem/13.2/431>
9. Maksymchuk, B., Matviichuk, T., Solovyov, V., Davydenko, H., Soichuk, R., Khurtenko, O., Groshovenko, O., Stepanchenko, N., Andriychuk, Y., Grygorenko, T., Duka, T., Pidlypniak, I., Gurevych, R., Kuzmenko, V., & Maksymchuk, I. (2020b). Developing Healthcare Competency in Future Teachers. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 12(3), 24-43. <https://doi.org/10.18662/rrem/12.3/307>

References:

1. Kondes T. V. (2019). Sformovanist zdoroviazberihaiuchoi kompetentnosti yak umova zberezhenia i zmitsnennia zdorovia u maibutnikh fakhivtsiv sotsionomichnoho profilu [Formation of health-saving competence as a condition for preserving and strengthening health in future specialists of socio-economic profile]. *Teoretychni i prykladni problemy psykholohii – Theoretical and applied problems of psychology*, 1, 123-131. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tipp_2019_1_15
2. Miloradova N. E., Shevchenko V. V. (2020). Kompetentnisnyi pidkhid yak metodolohichna osnova doslidzhennia profesiinoi kompetentnosti osobystosti [Competence-based approach as a methodological basis for the study of professional competence of an individual]. *Habitus - Habitus*, Vypusk 16, 233-237. DOI <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2020.16.38>
3. Shevchenko V. V. (2018). Poniattievo-terminolohichniy aspekt formuvannia profesiino-psykholohichnoi kompetentnosti maibutnoho ofitsera NHU [Conceptual and Terminological Aspect of Formation of Professional and Psychological Competence of the Future Officer of the National Guard of Ukraine]. *Visnyk Hlukhivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Oleksandra Dovzhenka. Pedahohichni nauky – Bulletin of Hlukhiv Oleksandr Dovzhenko National Pedagogical University. Pedagogical sciences*, Vyp. 2 (2), 152-157. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vgnpu_2018_2%28%29__23. DOI <https://doi.org/10.31376/2410-0897-2018-2-37-152-157>
4. Dubohai O.D. (2012). Fizychnye vykhovannia i zdorovia [Physical education and health]: navchalnyi posibnyk. Kyiv: UBS, NBU.

5. Mondych O.V. (2021). Formuvannia zdoroviazberezhualnoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv – vchyteliv pochatkovoї shkoly [Formation of health-saving competence of future specialists - primary school teachers]. *Naukovyi visnyk Izmailskoho derzhavnoho humanitarnoho universytetu. Serii: Pedagogichni nauky – Scientific Bulletin of Izmail State University of the Humanities. Series: Pedagogical sciences*, Vypusk 56, 182-192. DOI [https://doi.org/10.31909/26168812.2021-\(56\)-21](https://doi.org/10.31909/26168812.2021-(56)-21)

6. Omelchuk O. V., Liakhova I. M. (2022). Formuvannia zdoroviazberezhualnykh kompetentnosti studentiv zasobamy infokomunikatsiinykh tekhnolohii [Formation of students' health-saving competencies by means of infocommunication technologies]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova – Scientific journal of the Drahomanov National Pedagogical University*, Vypusk 6 (151), 105-109. DOI [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2022.6\(151\).24](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2022.6(151).24)

7. Petrov A.O. (2014). Formuvannia zdoroviazberezhualnoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury v protsesi profesiinoї pidhotovky [Formation of Health Saving Competence of Future Physical Education Teachers in the Process of Professional Training]. *Naukovi zapysky Nizhynskoho derzhavnoho universytetu im. Mykoly Hoholia. Psykholoho-pedahohichni nauky – Scientific Notes of Mykola Gogol Nizhyn State University. Psychological and pedagogical sciences*, 1, 203–207.

8. Khatsaiuk , O., Medvid, M., Maksymchuk , B., Kurok , O., Dziuba, P., Tyurina, V., Chervonyi , P., Yevdokimova , O., Levko, M., Demchenko, I., Maliar, N., Maliar, E., & Maksymchuk , I. (2021). Preparing Future Officers for Performing Assigned Tasks through Special Physical Training. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 13(2), 457-475. <https://doi.org/10.18662/rrem/13.2/431>

9. Maksymchuk, B., Matviichuk, T., Solovyov, V., Davydenko, H., Soichuk, R., Khurtenko, O., Groshovenko, O., Stepanchenko, N., Andriychuk, Y., Grygorenko, T., Duka, T., Pidlypniak, I., Gurevych, R., Kuzmenko, V., & Maksymchuk, I. (2020b). Developing Healthcare Competency in Future Teachers. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 12(3), 24-43. <https://doi.org/10.18662/rrem/12.3/307>